

hvörjum öðrum. Vit royna að seta ein lista saman af ungfólki, sum onkur visti dæma að skrifa, og öll mugu viðganga, að tey hvør sær kenna sera fá á listanum. Hetta setir aftur gongd í þrátið um eitt áttak að savna ung, sum hava áhuga fyrri skaldskapi. "Tað skulu ongar treytir vera fyrri að mæta upp! Tað skal ikki vera neyðugt að hava skrivað ella at lesa upp! Nei, og ongin skrá ella formaður ella endamálsorðing ella limalisti ella... Tað má bera til! Kanska júst tí, tað er so einfalt sett upp!", siga tey hvørt um annað, og skapið á einum tiltaki er longu at hóma.

"Eitt soverið tiltak má kunna liva í sær sjálvum og ikki skipast í felög ella nakað annað. Tað nyttar ikki at siga, at nú skulu öll ung, sum skriva, koma saman og hvat so. Skaldskapur er eisini kommunikasjón, so um tú ikki hefur eina trongd til at siga ell: hoyra okkurt, er ongin orsök til at koma saman. Tað nyttar ikki at savnast bara tí at vit skriva. Ta má vera tí, at vit vilja kommunikera; annars er grundarlagið ikki fyrri at savnast. Tí haldi eg, at eitt slíkt tiltak eigur kunna liva í sær sjálvum uttan karmar ella fyriskipanir", sigur Petur.

Rithøvundafelagið

Einans tvey teirra eru limir í Rithøvundafelagnum, og tað var bara av tilvild, tí tey í sambandi við okkurt

Marin Strøm

Droymarin, verðinskivinnan

er úr Vestmanna og byrjaði av álvara at skriva í Studentaskúlanum. Hon hefur fingið eina stuttu søgu hjá sær lisa í Útvarpinum, og hefur eisini skrivað ferðafrásøgn í bløðunum.

Marin um seg sjálva:

"Eg droymi dagin langan, men fungeri best í kaos. Eri altíð ov sein, men eg haldi, at öll skulu fáa pláss fyrri sínum dreymum..."

Hati jazz (serliga rimmar-vánaligan jazz)."

eru sett á ein lista. "Vit hava einki at

heinta haðani. Felagið hefur einki at bjóða okkum sum so, men eg ivist ikki í, at tey høvdu verið fús at hjálpa, um vit bóðu um tað", sigur Petur. "Eg minnst, at tey fyrr skipaðu fyrri tiltøkum við upplestri, sum eg var til, men tað er ikki meira, haldi eg. Tað sakni eg eitt sindur", leggur Randi afturat. Vit eiga iva-leysa nógv góð fólk í Føroyum, sum kundu hildið skeið fyrri okkum. Tað krevst ikki tann stóra orkan. Tey skuldu bara lagt lag á og vegleitt tekniskt, kemur fram av samrøðuni.

Öll hava brúk fyrri einum at eggia og stuðla sær, eru tey samd um. Tey hava öll havt ein, sum hefur sagt við tey, at tað tey gjørdur var gott, og at tey skuldu halda fram við tí. Í so máta hevði tað verið gott at verið knýttur at Rithøvundafelagnum, tí tað eru kanska ikki öll, sum hava ein hjá sær, sum kann gera hetta. Man hefur ein brennandi hug at vísa onkrum tað, ið man hefur skrivað, og fært tú ikki afturasvar til tað, so doyrt tað burtur aftur. Tiltakið hjá okkum kundi eisini verið "hesin" sum ein ungur kundi venda sær til. Tey kundu komið til onnur ung, sum tey vistu hugsaðu og gjørdur tað sama sum tey. Tað hevði kanska enntá verið lættari enn at venda sær til ein vaksnan. Vit ungu eru natúrliga meira opin fyrri nýggjum hugskotum og hugsanum. Vit hava ein felagsskap við tað, at vit eru ung, og hann mugu vit brúka. Vit kunnu saktans vera kritisk, sjálvt um vit eru ung og kennast. Tað ræður bara um at vera opin.

Man má tora

Høgni og Marin hava verið frammi við teirra skaldskapi í útvarpi og bløðum. Randi er eitt sindur meira varin og heldur seg ikki vera búgvín til at geva sítt tilfar út enn. Tað er ein persónlig menning sum skal til, kemur fram í tosinum, men man má eisini tora at taka tað fyrsta stigið. Ikki fyrr enn tá fært tú orðiliga aftursvar til tað tú gert og kanst arbeiða víðari út frá tí. Vandin er, at tú vevur í tí sama uttan at mennast, um tú situr við tí sama tilfarinum, uttan at tora at vilja geva tað út. Man mennist í heilum sum høvundur, og áhugin vendist til onnur ting. Um tú ikki gevur tað út, meðan tað er feskt, so endar tað bara við, at tú situr so leingi við tí, at tað verður óáhuga-vert fyrri teg - og so sleppur tú ikki víðari. Tað er gott nokk at hava sín "vegleiðara", men einaferð verður tað ov stírt við bara at hava ein og tann sama. Eitt ungdómsforum kundið verið eitt stig afturat, áðrenn tú fer at geva út ella seta í bløðini.

Ikki greina og tulka!

Vit eru troytt av "grein og tulka"-fyrirmyndini, sum er trúttad niður yvir okkum í fólkaskúlanum. Tá man skal vísa onkrum vaksnum ella kanska royndum høvundi sítt tilfar, so er man altíð bangin fyrri at fáa

hasa skabelónina niður yvir seg.

Tað hevði verið ein lætti at sloppið at tosa óheft um kenslurnar og heilt onnur ting í sambandi við eina yrking í staðin fyrri verða kravdur eftir "grein og tulka" fyrst. Tað er nettupp tí, at eitt slíkt forum ongur fyriskipanir átti at havt.

"List skal ikki skiljast", sigur Randi. "Man skal ikki koma fram til eitt úrslit, tá man upplivir list. Tað hava vit alt ov nógv av í Føroyum. Fólk vilja lýsa málningarnar og yrkingarnar, so tey kunnu seta tey í básar í sínum "yvirriti yvir føroyska list". Kenslurnar sleppa alt ov litið við." "Hatta kenni eg eisini úr fólkaskúlafrálæruni", sigur Petur, sum dagliga gongur á Læraraskúlanum. "Børnini læra heilt tíðliga at seta alt

Høgni Magnussen

tann tígandi og sáttligi

Er eisini úr Havn og hefur yrkt leingi. Yrkingar hansara hava verið at sæð í Birting og ein í Varðanum umframt í bløðunum av og á.

Høgni um seg sjálfvan:

"Eg havi verið á Slættaratindi. Drekkji ikki kaffi, brúki mjólk úti te. Eki sukur. Onki koyrikort, heldur ikki gangikort. Ræðist tannlæknan. Havi staðið á skoytum einaferð og havi ongar ætlanir um at endurtaka høvuðpinuna."

inn í hasa fyrirmyndina, so tey vera heilt órkymlaði, tá tey knappliga fáa eina uppgávu, sum er orðað heilt øðrvísi. Tað er sjálvandi neyðugt hjá børnum sum læra at lesa og skriva, at fáa eina skipan at halda seg til, men tá man er blivin fullkomiliga knýttur at henni, er man farin ov langt. Og hatta kemur fram aftur, tá fólk lesa yrkingar seinni."

Les eisini

Man má lesa eisini, um man vil skriva, slá tey fast. Tað er kanska ikki beinleiðis neyðugt fyrri at seta seg niður og skriva okkurt, men um tú vilt hava hugskot, læra hættil at skriva, hoyra um hugsanir hjá øðrum fólkum sum skriva o.s.fr., so mást tú lesa. Tað er sum at kalla seg snikkara, tá man ongantíð hefur sett seg inn í, hvussu man brúkar ein høvil. Bara fyrri at siggja, hvussu tað yvirhøvir sær út, tá man skrivar, er tað neyðugt at lesa. Man kann ikki bara skriva uttan at hava gjørt sær nakra mynd av, hvussu tað skal siggja út. Kann tað ikki virka øvugt, so at tú verður einsrættaður, av tí tú lesur? "Nei", sigur Petur. "Ávirkanin tú fært frá tí, tú lesur, er bara góð. Tað verður jú altíð tí, sum skrivar tað. Um tú brúkar okkurt, tú hefur lisið, so er tað tí, at tað nemur við okkurt í tær, sum tú kanst brúka, og so er tað tí, sum skrivar, og hitt er bara í-blástur."

Hvat lesa tit? Lesa tit føroyskt ella útlenskar klassikar?

Bæði. Man er forvitin, tí man vil vita, hvat onnur hava sagt. Onkuntíð verður man bangin fyrri at siga okkurt, sum longu er sagt. Klichéfobi (hugtak hjá Peturi!). Tá eg las bókmentasøgu fann eg útav, at tað beinleiðis fanst ein listi yvir hvat man "eigur" at hava lisið.

Tað er sjálvandi tí, at hesar bøkurnar eru serliga góðar, men tað er ógileiga einsrætandi, at hugsa so. Tað skapar einki nýtt at hugsa og gera soleiðis.

Skriva føroyskt?

Petur skrivar eisini á enskum, Randi skrivar eisini á donskum... Tey eru samd um, at man skal sleppa at skriva á tí málinum tú vilt. Um tað føroyska í onkrum sambandi ikki nøktar tín tørv til at siga okkurt, so skriva endiliga á enskum ella donskum - eingin skal koma og siga nakað ilt um tað. Tað sama við tí føroyska. Man má kunna skriva akkurat tað og á tann hátt, sum hóska best til boðskapin.

Tað líkist ongum at summi ræðist at skriva, tí onkrir "málemætismenn" kanska koma og finnast at. Listin er frí og hefur ongar skyldur mótvegis nøkrum. "Vit hava sæð tað nú í sambandi við sangtekstir, har onkur hev-

Framh. næstu s.

Sosialurin ringdi eisini til Heðin M. Klein, sum er fyrrverandi formaður í Rithøvundafelagnum umframt at vera fólkaskúlaálarari og fáast við ung. Hann segði, at tað ongantíð - tað hann visti um - hevði verið nakað ungdómsfelag ella samtak fyrri skrivandi ung. Tørvurin hefur ikki verið har, helt hann, og hann gav okkum rætt í, at tørvurin sum er komin nú, kanska ikki hefur verið til fyrr, tá samfelagið var minni og öll kendu hvønn annan betur.

Hann bjóðaði hugskotinum um forum vælkomnum, og helt heilt víst hetta vera eina gongda leið fyrri at savna ung um at skriva. Sjálvt um hann ikki er í nevndini í Rithøvundafelagnum longur, so ivaðist hann ikki í, at ung kunnu fáa ráð og hjálpaðani. Rithøvundafelagið hefur sjáldan hildið skeið fyrri høvundar, og hann segði, at meiningarnar vóru ymiskar, hvørt tað var gott beinleiðis at undirvísa í skaldskaparskriving. Men fyrri tað reint tekniska í skrivning og fyrri at geva ungum áráði, helt hann heilt víst, at tað hevði verið eitt gott hugskot.